

N:o 28.

Af Herr Salomon Larsson: Om bränvinstillverkningsafgiftens förhöjning m. m.

Hvar och en som med hjerta för sina medmenniskor ser de många offer, som dryckenskapslasten kräfver bland det svenska folket i våra dagar, hvilkas antal med hvarje år tilltager i oroväckande grad, kan ej annat än med djupaste smärta beklaga det elände, som ett omåttligt för-tärande af rusdrycker, hvarhelst det finnes, för med sig; men tillika måste han intagas af fruktan för framtiden, då detta onda nu blifvit så all-mänt, att det hotar att i grund tillintetgöra en stor del af våra lands-mäns icke blott ekonomiska välmåga och bestånd, utan äfven försvaga eller förstöra deras intellektuella och moraliska krafter, dessa de mäkti-gaste häfstänger för ett folks oberoende och lycka. Och vi tro oss inga-lunda göra oss skyldiga till öfverdrift, då vi i bränvinet se en af vårt folks farligaste fiender. Den i jernbredd med de sista goda årens öfver-flöd gående allmänna osäkerheten och sedeslösheten, de alltjemt tillta-gande brotten, hvilka, enligt hvad fångvårdsrapporterna upplysa, till stör-sta delen härröra af starka drycker, visa att så är förhållandet. Mer än 20 proc. och i Stockholm 65 proc. af sjelfmorden måste tillskrifvas brän-vinet, utom en mängd fall, der orsaken ej kan uppgifvas, men med all sannolikhet är densamma. 24 hastiga dödsfall af rusdrycker och 11,979 fylleribrott ha förekommit enligt sist utkomna statistik, och detta är blott hvad som kan med tydliga siffror uppgifvas, men ho kan tälja alla de inre sorger och lidanden eller mäta den moraliska försämring, den intellektuella förnedring och fysiska förslappning eller beskrifva det armod och elände, hvari drinkaren både sjelf nedsjunker och oftast nedsänker de sina! Också erkännes det allmänt, att nöden är stor. Hundratala petitioner om snar hjälp mot det onda och många kraftiga kommunalstämmebeslut mot bränvinet visa mer än tillräckligt, att den lägre befolkningen, som mest

faller offer för fylleri, inser dess elände och vädjar till de maktegande för att få den hjälp och styrka, som de känna sig sjelfva behöfva för att kunna bekämpa det onda.

Vi våga derföre tro, att alla äro ense om, att något måste göras snart. Svårigheten är blott nu som alltid att finna rätta sättet.

Många förslag ha blifvit framställda, hvilande på olika uppfattning af anledningarne till dryckenskapen, men intet har hittills lyckats erhålla tillräcklig majoritet, måhända af det skäl, att tiden ännu ej var inne för något af förslagen. Men sedan dess hafva förhållandena betydligt försämrats, och nu om någonsin tycks tiden varainne att söka hämma det onda, innan det alldeles öfversvämmar och fördränker oss.

Jag vill derföre bedja mina högt ärade medrepresentanter behjerta det förslag, som jag härmed vågar framställa. Det hvilar på den af en medlem i denna Kammare uttalade grundsatsen att tillfället och ögonblickligt öfverflöd oftast göra drinkaren, en grundsats som äfven sista Riksdagens Bevillnings-Utskott erkände såsom sann, då det i sitt betänkande N:o 7 yttrade, »att en betydlig prisstegring af bränvinet i någon mån bör minska förbrukningen». Jag menar således, att, om vi betydligt höjde priset på bränvinet, skulle dermed mycket vara gjordt till superiets hämmande. Då allting annat och särskildt arbetslönerna blifvit så stegrade på de sista åren, vore bibehållandet af den nuvarande bränvinskatten i sjelfva verket detsamma som att nedsätta den.

Känt är ju ock, att i många andra länder är skatten vida större än hos oss. Mot dylika förslag plägar vanligen invändas, att det skulle föranleda lönkrögeri och lurendrejeri, och att staten skulle få stora utgifter för att förhindra detta. Med afseende härpå må vi betänka, att, då det gäller att befordra sedlighet och ordning, kunna vi ej anse de medel bortkastade, som derpå användas, och för öfrigt behöfde prisstegringen blott vara ett försök, så att, om det hade för mycket ondt med sig, kunde vi när som helst återgå till det gamla igen. Skulle än några enskilda lida af skatteförhöjningen, så kan det ej hjälpas; enskildas fördel måste stå tillbaka, då det gäller att befordra millioners välfärd.

Vidare är det bekant, att den nuvarande bränvinslagstiftningen lider af flera brister, bland hvilka den ej är minst, att den ej garanterar för att hela den utskänkta eller utminuterade quantiteten blir beskattad såsom sådan, utan med lätthet bereder tillfälle till enskild vinningslystnad, på samma gång som beskattningen blir ojemn och således äfven orättvis.

Det bästa sättet att förekomma detta är, såsom en och annan också redan påyrkat, att afgifterna för utminutering och utskänkning upphöra

att vara särskilda skatter och sammanslås med tillverkningskatten till en enda, som inbetalas till staten.

I anledning af det förutsagda tillåter jag mig att härmed hemställa, det Riksdagen för sin del ville besluta:

1:o att tillverkningskatten å bränvin höjes från 80 öre till 2 kronor pr kanna;

2:o att utminuterings- och utskänkningskatterna såsom sådana upphöra, och sammanslås med tillverkningskatten;

3:o att staten till landstingen, hushållningssällskapen och kommunerna afstår 40 öre för hvarje kanna, eller $\frac{1}{5}$ af summan i proportion till folkmängden inom hvarje län, för att ytterligare inom länet fördelas efter förut varande grunder.

Skulle denna min framställning tillvinna sig Riksdagens godkännande, bör naturligtvis tull å spritdrycker i motsvarande proportion förhöjas.

Om remiss, till Bevillnings-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1875.

S. Larsson.

N:o 29.

Af Herr Rydin: Om anvisande af ett ordinarie anslag å 3,000 kronor till inrättande af ett resestipendium för grundläggning af embetsmannaskicklighet.

Nutidens fordran på utvidgadt vetande inom alla områden gör det jemväl till en samhällspligt att bereda tillfälle för den unge embetsmannen att genom studier i utlandet förkofra sina kunskaper och sin bildning. Stipendier i denna syftning finnas inom andra verksamhetsområden tillgängliga, så för läkaren, universitetsläraren, officeren, idkare af de fria konsterna och af industri, hvarjemte Kongl. Maj:t hos denna Riksdag begärt anslag för resestipendier åt skollärare och tonkonstnärer, men dylika anslag saknas för den, som lifvas af håg och intresse för